

HANGİSİ BÜYÜK? DÜNYA MI, BEŞ Mİ? WHICH ONE IS MORE POWERFUL? THE WORLD OR FIVE PERMANENT MEMBERS?

Ersoy ÖNDER*

Öz

Küresel düzeyde en etkili uluslararası örgüt olan Birleşmiş Milletlerin temel amacı, uluslararası barış ve güvenliğin sağlanmasıdır. Kuruluşundan bugüne, uluslararası barış ve güvenliği sağlayabilme gücü her daim sorgulanan Birleşmiş Milletler, dünyanın en büyük ve kapsamlı örgütlenmesi olarak varlığını sürdürmektedir. Örgütün kurulduğu tarihten bu yana dünyadaki siyasi dengelerde değişiklikler olmasına rağmen, yapısında herhangi bir değişikliğe gidilememesi çok daha fazla sorgulanır hale gelmiştir. Uluslararası barış ve güvenliği etkileyebilecek yeni güç odaklarının oluşması, örgütün yapı ve işleyişinin yeniden gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Özellikle Güvenlik Konseyi daimi üyelik statüsü ve veto hakkı eleştirisi konusu olmakta, veto hakkına sahip beş daimi üyenin kendi çıkarları doğrultusunda kullandıkları vetolar sebebiyle, Birleşmiş Milletlerin karar alma süreçlerinde tıkanıklar yaşanmaktadır.

Bu çalışma, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesi olan ABD, Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti, İngiltere ve Fransa'nın, belirlenen kriterlerde, dünyanın geri kalan ülkelerine kıyasla, sayısal olarak mevcut durumlarını incelemek, dünya siyasetindeki etkinlik durumlarını görebilmek ve bu beşlinin mi, dünyanın geri kalanının mı büyük olduğunu anlayabilmek için yapılmıştır. Yapılan analizler neticesinde, daimi beş üyenin hangi konularda dünyanın geri kalan ülkelerinden nicelik ve nitelik olarak üstünlüğü veya zayıflığı ortaya konulmuştur. En temel görevi barışa yönelik tehditleri ve savaşları önlemek olan Birleşmiş Milletlerin bu kapsamda daha etkin rol alabilmesi için, ne tür yapısal değişikliklere gitmesi gerektiği, sonuç olarak ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Birleşmiş Milletler, Güvenlik Konseyi, Veto Gücü.

Abstract

The main purpose of United Nations, the most effective international organization at global level, is to ensure international peace and security. United Nations, whose power for providing international peace and security has always been questioned since its foundation, continues its existence as the world's largest and most comprehensive organization. Even though there have been alterations in the political balances in the world since the foundation of the organization, the inability to make any alterations in its structure has become much more questionable. The emergence of power elites that can affect international peace and security shows that the structure and operation of the organization needs to be reviewed. In particular, Security Council permanent membership and veto right have been criticized and there are conflicts in United Nations' decision making processes due to the vetoes which have been used for their own interests by five permanent members.

This study has been carried out to understand who is more powerful between United Nations Security Council, consisting of the five permanent members which are the United States, Russian Federation, China, France and the United Kingdom for the determined main criteria, compared to the rest of the world, in examining the current situations statistically, and to see their situation in the world's political activities. As a result of the analysis, the results show in what areas the five permanent members are superior or inferior to the rest of the world both in quantity and quality. In order to play a more effective role, the United Nations' main principle is to hinder any threats or war against peace and in conclusion whatever structural alterations are needed for this have been put forward.

Keywords: United Nations, Security Council, Right to Veto.

GİRİŞ

Libya eski lideri Muammer Muhammed Ebu Münyar el-Kaddafi (7 Haziran 1942, Sirte - 20 Ekim 2011, Sirte)'nin 28 Eylül 2009'da Birleşmiş Milletler (BM)'de, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) daimi üyelerine karşı söylediği 'DÜNYA BEŞTEN BÜYÜKTÜR' ifadesi, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından da birçok defa dile getirilmiştir. Bu sözün söylenme nedeninin ortaya konması ve ne derece doğru olduğunu anlamak için yedi konu başlığı (1.Nüfus ve Doğurganlık Oranı, 2.Yüzölçümü, 3.Ekonomik Güç ve Sanayi Üretimi, 4.Askeri Güç, 5.Eğitim ve Nitelikli Kurumlar, 6.Hastane ve Sağlık Harcamaları, 7.Nobel Ödülü) üzerinden inceleme yapılmıştır. Bu incelemeye ışık tutmak amacıyla, BM'in ortaya çıkışı, kuruluş ve amacı, yapısı, BMGK daimi üyelerinin veto yetkisi ile ilgili hususlar ortaya konmuştur.

* Dr. Öğr. Üyesi, Girne Amerikan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölüm, ersoyonder@gau.edu.tr

1. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER FİKRİNİN ORTAYA ÇIKIŞI

“Birleşmiş Milletler” ifadesi, ilk kez dönemin ABD Başkanı Franklin D. Roosevelt tarafından İkinci Dünya Savaşı sırasında müttefik ülkeler için kullanılmıştır. “Birleşmiş Milletler” ifadesinin ilk resmî kullanımı, 1 Ocak 1942 tarihinde BM beyannamesinde ve Atlantik Bildirgesi’nde yer almıştır. Birleşmiş Milletler fikri ise, 1943 yılında müttefik ülkelerin toplantıları sırasında gündeme gelmiştir. II. Dünya Savaşı’nın bitiminde savaşın galibi ülkeler tarafından, ülkeler arası anlaşmazlığı ortadan kaldırarak ileride meydana gelebilecek ve “kendi güvenliklerini” tehdit edebilecek olası bir savaşın önüne geçebilmek amacıyla ortaya atılmıştır. Söz konusu fikrin altında yatan esas düşünce; galip gelen ülkelerin kendi güvenliklerini tehdit edebilecek bir savaşı engellemektir. Dışişleri Bakanlığı, <http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-teskilati-ve-turkiye.tr.mfa> [Erişim: 25.02.2018]

2. BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN KURULUŞU VE AMACI

Birleşmiş Milletler (BM) 24 Ekim 1945'te; dünya barışını, güvenliğini korumak ve uluslararası ekonomik, toplumsal ve kültürel bir iş birliği oluşturmak için kurulmuştur (BM Ankara Enformasyon Merkezi). Uluslararası İlişkilerde, askeri gücü ya da diğer bir deyişle kaba kuvvet kullanılmasını ilk olarak yasaklayan antlaşma Birleşmiş Milletler Antlaşması'dır. BM'nin kurucu antlaşması niteliğindeki BM Şartı, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 50 ülke tarafından 26 Haziran 1945 tarihinde San Francisco'da imzalanmıştır. Polonya'nın da daha sonra BM Yasası'nı imzalamasıyla, kurucu üye devletlerin sayısı 51'e yükselmiştir. BM Teşkilatı, BM Şartı'nda öngörüldüğü üzere, BM Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) beş daimi üyesi dâhil BM'nin üye devletlerinin çoğunluğunun Teşkilat Şartı'nın onay işlemlerini tamamlamalarıyla, 24 Ekim 1945 tarihinde resmen faaliyete geçmiştir. Merkezi New York'tadır.

Teşkilatın Amacı:

- Barişe yönelik tehditler ile savaşları önlemek,
- Ülkeler arasında dostane ilişkiler kurmak ve
- Uluslararası ekonomik ve sosyal işbirliğini sağlamaktır.

3. BM ÖRGÜTÜNÜN YAPISI

Örgüt;

- Genel Kurul,
- Güvenlik Konseyi,
- Ekonomik ve Sosyal Konsey,
- Yönetim Konseyi,
- Genel Sekreterlik,
- Uluslararası Adalet Divanından oluşmaktadır.

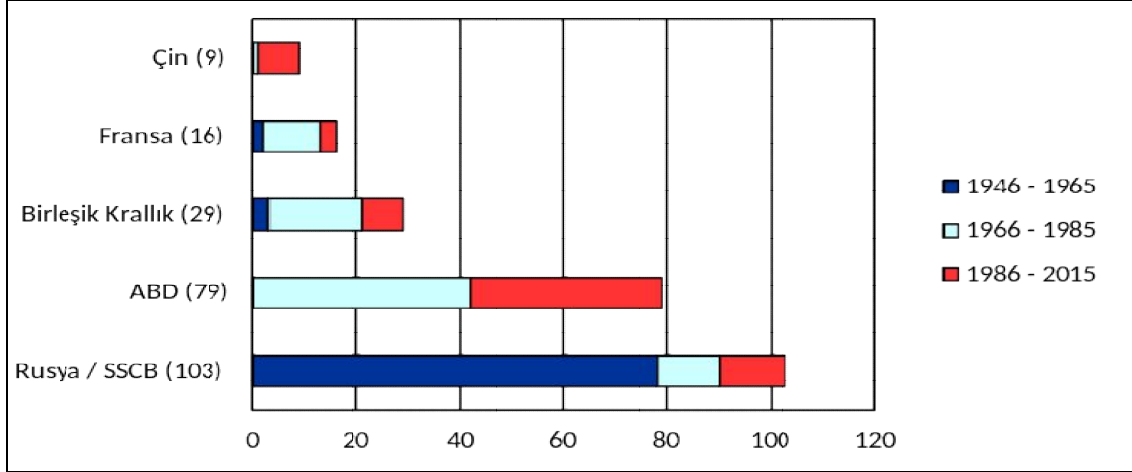
Günümüzde BM Genel Kurulu'na üye ülke sayısı 193'tür. Vatikan dışında küresel sistemdeki bağımsız ülkelerin hepsi BM Genel Kurulu'na üyedir. Genel Kurul'un BM bütçesini onaylamanın dışında hukuki yaptırım yeteneğine sahip güçlü bir yetkisi yoktur. BM sistemini yöneten asıl organ, ambargo, uluslararası müdahale, barış gücü tesis etme ve diğer askeri operasyonlarda nihai karar organı olan BM Güvenlik Konseyi'dir.

BM Antlaşması'na göre BM üyeleri, İkinci Dünya Savaşı'nın kazananlarının etkisiyle, örgütün hızlı hareket etmesini sağlamak amacıyla, uluslararası barış ve güvenliğin korunmasında başlıca sorumluluğu Güvenlik Konseyi'ne bırakılmışlardır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK), Birleşmiş Milletlerin, üye ülkeler arasında güvenlik ve barışı korumakla yükümlü, en güçlü organıdır. Birleşmiş Milletlerin diğer organları sadece tavsiye kararı alabilirken, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararları, tüm üye ülkeler açısından bağlayıcılık taşımaktadır. Bu bağlayıcılık, üye ülkelerin tamamına yakını tarafından imzalanmış olan Birleşmiş Milletler Tüzüğü'nde belirtilmiştir.

Güvenlik Konseyi beş daimi, on geçici olmak üzere on beş ülkeden oluşmaktadır. Veto hakkı olan ülkeler, daimi üyelerdir ve bu ülkeler ABD, Rusya, Çin Halk Cumhuriyeti, Birleşik Krallık ve Fransa'dır. Veto hakları, BM'nin bu kurumunu tam anlamıyla demokratik bir kurum olmaktan çıkarmaktadır. Tartışmalar, tam da bu haktan ötürü cereyan etmektedir. 193 üyeli Birleşmiş Milletlerde Güvenlik Konseyinin karar alabilmesi için 9/15 oranı ve daimi üyelere birinin aksi yönde oy kullanmaması gereklidir. Daimi üyelerin yıllara göre veto sayıları Tablo-1'de gösterilmektedir. <http://www.stratejikortak.com/2016/05/bm-guvenlik-konseyi.html>).

Tablo-1: "BMGK Daimî Üyelerinin Yıllara Göre Veto Sayıları."

Konsey'in görevleri şunlardır:

Birleşmiş Milletlerin amaç ve ilkelerine uygun biçimde barış ve güvenliği korumak,

- Uluslararası bir anlaşmazlığa yol açabilecek her türlü çekişmeli durumu soruşturmak,
- Uluslararası çekişmeli konularda anlaşma koşullarını önermek,
- Silahlanmayı denetleyecek planlar hazırlamak,
- Barışa karşı bir tehlike veya saldırı olup olmadığını araştırarak, izlenecek yolu önermek,
- Saldırganlara karşı askeri birlikler kurularak önlemler almaktır.

BM içtihatlarına göre Güvenlik Konseyi karar alırken veto yetkisine sahip üyelere biri veya birkaçının oylamaya katılmaması veya çekimser kalmaları, bu üyelerin kararı veto ettiği anlamına gelmemektedir. 10 geçici üye ise iki yıllık bir süreç için seçilirler. Geçici üyelik 1 Ocak'ta başlar ve takip eden yılın 31 Aralık'ta sona erer. Geçici üyelik seçimlerinde coğrafi denge esas alınır.

4. BMGK DAİMİ ÜYELERİ VE DÜNYA'NIN GERİ KALANI

Aşağıda sırasıyla dünya siyasetinde söz sahibi olmanın ölçütlerinden ana sekiz konu başlığı üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Tablo-2: "Ülke Sıralaması (Worldometers-2017)."

S.Nu.	Ülke	Nüfus	Yüzde (%)
1	Çin	1.411.905.901	19
2	Hindistan	1.346.142.012	18
3	ABD	325.454.708	4,3
4	Endonezya	265.303.996	3,5
5	Brezilya	210.028.466	2,8
6	Pakistan	198.790.047	2,6
7	Nijerya	193.212.622	2,5
8	Bangladeş	165.464.992	2,2
9	Rusya	146.804.372	1,9
10	Meksika	129.910.078	1,7
11	Japonya	127.343.924	1,7
12	Etiyopya	106.159.796	1,4
13	Filipinler	105.663.494	1,4
14	Mısır	98.404.681	1,3
15	Vietnam	95.985.830	1,3
16	Kongo	82.580.551	1,1
17	Almanya	82.198.328	1,1
18	İran	81.560.284	1,1
19	Türkiye	81.293.123	1,1
20	Tayland	69.105.865	0,9
21	Birleşik Krallık	66.350.739	0,9
22	Fransa	65.089.169	0,9

4.1. Nüfus ve Doğurganlık Oranı

Dünya nüfusu yaklaşık olarak 7.586.555.440 kişilik bir ortalama ile karşımıza çıkmaktadır (BM Nüfus Bölümü Ekonomik ve Sosyal İşler Müdürlüğü). Beş daimi üye ülkenin toplam nüfusunu incelediğimizde, dünya nüfusunun yaklaşık %27'sine denk geldiği görülmektedir. Ülkelere göre nüfus sıralaması Tablo-2'de olduğu gibidir.

Worldometers verilerine göre nüfusun yaklaşık 7,5 milyar olduğu bir dünyada, beş üyenin yaklaşık 2 milyar nüfusa sahip olması, geri kalan dünya ülkelerinin toplam nüfusuna göre, nicelik olarak geride kaldığını göstermektedir. Bununla birlikte 2030 yılı dünya nüfusunun, yaklaşık 8,6 milyar kişi olacağı değerlendirilmektedir. Ancak nüfus sayısının fazla olmasının uluslararası güç dengelerinde etkisinin negatif olduğu, nitelikli nüfus sayısının ise güç dengelerinde belirleyici olduğu gerçeği gözden kaçırılmamalıdır. 2017 yılının dünyadaki doğurganlık oranlarının, eğitim seviyesi ile bir noktaya kadar ters orantılı olduğu, Asya ve Afrika'daki açlık sınırında yaşamını sürdüren bazı ülkelerde giderek arttığı gözlemlenmektedir. Nicelik olarak 233 ülkenin yer aldığı listede nüfus artışında ilk üç sırada Umman (%4.78), Bahreyn (%4.73) ve Nijer (%3.78) bulunmaktadır (Worldometers, <http://www.worldometers.info/tr/> Erişim Tarihi: 20.12.2017). Dünya yaşlı nüfusa sahip ve her geçen yıl daha fazla yaşlanmaktadır. BMGK Beş daimi üye ülkeleri ile diğer ülkeler karşılaştırıldığında örneğin Çin nüfusunun %10'u yaşlı iken, Hindistan nüfusunda %12 yaşlı nüfus ile karşılaşılmaktadır (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2034rank.html>).

Sonuç olarak, elde edilen verilerden görüldüğü üzere, BMGK beş daimi üyesi hala etkili bir konuma sahiptir. Genel açıdan bakıldığında nüfus artışının, eğitim seviyesiyle ilgili olduğu ve eğitim seviyesi yüksek ülkelerde refah seviyesinin de yüksek olduğu görülmektedir.

4.2. Yüz Ölçümü

Tablo-3: "Ülke Sıralaması (Yüz Ölçümü)."

S.Nu.	Ülke	Toplam Alan (km ²)	Karasal alan (km ²)	Su Alanı (km ²)
1	Rusya	17.098.242	16.377.742	720.500
2	Antarktika	14.000.000	14.000.000	-
3	Kanada	9.984.670	9.093.507	891.163
4	Çin	9.706.961	9.569.901	137.060
5	ABD	9.629.091	9.158.960	470.131
6	Brezilya	8.515.767	8.460.415	55.352
7	Avustralya	7.692.024	7.682.300	58.920
8	Hindistan	3.287.590	2.973.193	314.070
9	Arjantin	2.780.400	2.736.690	43.710
10	Kazakistan	2.724.900	2.699.700	25.200
11	Cezayir	2.381.741	2.381.741	-
12	Kongo	2.344.858	2.267.048	77.810
13	Danimarka	2.166.086	2.166.086	-
14	Suudi Arabistan	2.149.690	2.149.690	-
15	Meksika	1.964.375	1.943.945	20.430
16	Endonezya	1.904.569	1.811.569	93.000
17	Sudan	1.861.484	1.765.050	96.434
18	Libya	1.759.540	1.759.540	-
19	İran	1.648.195	1.531.595	116.600
20	Moğolistan	1.564.110	1.553.556	10.560
37	Türkiye	814.578	769.632	13.930
43	Fransa	640.679	640.427	3.374
80	İngiltere	242.900	241.930	1.680

510.072.000 km²lik dünya yüz ölçümünün; 148.940.000 km²'si kara, 361.132.000 km²'si ise sudan (dünyanın %70.8'i su) oluşmaktadır. Karasal olarak ele alındığında ABD 9.158.960 km², Çin Halk Cumhuriyeti 9.569.901 km², Birleşik Krallık 241.930 km², Fransa 640.427 km², Rusya 16.377.742 km² (Rusya dünya sıralamasında en büyük yüz ölçümüne sahip ülkedir.) olmak üzere daimi üyelerin yüz ölçümleri toplamı 35.988.960 km²'dir. Mutlak veto yetkisine sahip daimi üyelerinin yüz ölçümleri toplamı, dünya yüz ölçümünün (karasal) yaklaşık %24'üne denk gelmektedir.

BM Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi, <http://unstats.un.org/unsd/demographic/products/dyb/dyb2.htm> [Erişim: 20.12.2017]

Günümüzün iklim şartları, coğrafi şartlar ve ülkelerin yapılaşması göz önünde bulundurulduğunda yüz ölçümü uluslararası ilişkileri stratejik bakımdan gelecek yıllarda önemli ölçüde etkileyecektir. Hem karasal alan, hem de sahip olunan denizlere sınırdaşlık ayrı ayrı önemli etkiye sahiptir.

Kutupların erimesi ve iklim şartlarının değişmesi sebebiyle, tarım politikaları ve okyanuslardaki diğer önemli araştırmalarda büyük değişiklikler gerçekleşecek ve rekabet artacaktır. Örneğin Rusya'nın soğuk iklimden dolayı derinlere inemediği okyanuslarda araştırmalarının önü açılacak ve yetiştirmediği birçok tarım ürününü gelecek on yıllarda elde edebilecek ve yine kutuplar bölgesinde yapılan yer altı, yer üstü araştırmalar sonuç alınabilir düzeye ulaşabilecektir.

Ülkeler bazında yüzölçümü Tablo-3'te olduğu gibidir.

Sonuç olarak; Kuzey kutup bölgesinde sınırı olan 8 ülkenin (ABD, Kanada, Norveç, Finlandiya, İsveç, Danimarka, İzlanda ve Rusya) ekonomik ve uluslararası arenada etkinliklerini arttıracak ülkeler olabileceği değerlendirilmektedir. BMGK'nin beş daimi üye ülkesi içindeki, günümüz önemli aktörlerinden ABD ve Rusya'nın gelecekte yine önemli aktörler olacağı, özellikle kutuplar bölgesinde sınırı olan diğer ülkelerin ise sahip oldukları yüz ölçümü alanları ile yakın gelecekte dünya arenasında avantajlı konuma gelebilecekleri değerlendirilebilir.

4.3. Ekonomik Güç

4.3.1. Gayri Safi Milli Hâsıla (GSMH)

Tablo- 4 "Ülkelerin Yıllara Göre GSMH (Milyar Dolar)"

S. Nu.	Ülke	2014		2015		2016	
		IMF	Dünya Bank	IMF	Dünya Bank	IMF	Dünya Bank
1	ABD	17.427,60	17.393,10	18.120,70	18.120,71	18.624,45	18.624,48
2	Çin	10.534,53	10.482,37	11.226,19	11.064,67	11.232,11	11.199,42
3	Japonya	4.848,73	4.848,73	4.379,87	4.383,08	4.936,54	4.940,16
4	Almanya	3.896,79	3.890,60	3.377,31	3.375,61	3.479,23	3.477,80
5	Birleşik Krallık	3.002,39	3.022,83	2.863,30	2.885,57	2.629,19	2.647,90
6	Fransa	2.853,83	2.849,30	2.434,79	2.433,56	2.466,47	2.465,45
7	Hindistan	2.035,39	2.035,39	2.089,87	2.089,87	2.263,79	2.263,79
8	İtalya	2.155,15	2.151,73	1.825,82	1.832,35	1.850,74	1.858,91
9	Brezilya	2.456,05	2.455,99	1.801,48	1.803,65	1.798,62	1.796,19
10	Kanada	1.792,88	1.792,88	1.552,81	1.552,81	1.529,76	1.529,76
11	Güney Kore	1.411,33	1.411,33	1.382,76	1.382,76	1.411,04	1.411,25
12	Rusya	2.063,66	2.063,66	1.365,87	1.365,86	1.283,16	1.283,16
13	İspanya	1.378,04	1.376,91	1.193,56	1.197,79	1.232,60	1.237,26
17	Türkiye	934,08	934,17	859,45	859,79	863,39	863,71
	Diğer	22.025,35	22.340,24	19.831,88	20.409,67	19.384,63	20.245,87
	TOPLAM	78.815,80	79.049,23	74.305,66	74.757,75	74.985,72	75.845,11

Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası verilerine göre BMGK 5 daimi üyesi ve diğer ülkelerden büyük ekonomiye sahip ülkelerin yıllara göre Gayri Safi Milli Hâsılları Tablo-4'dedir (Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası). Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası verileri göz önünde bulundurulduğunda; BMGK 5 daimi üyesinin GSMH'leri toplamı; dünya genel toplamının yüzde 46'sına ve ilk on içindeki ülkelerin ekonomik büyüklüğünün dünyanın yüzde 67'sine denk geldiği, ilk altı ülke içinde dört BMGK daimi üyesi olduğu görülmektedir. GSMH değerlendirildiğinde ABD ile Çin'in dünya ekonomisinin yaklaşık yüzde 40'ını oluşturduğu ve bu iki ülkenin ekonomik büyümelerinin yıllara göre yüksek oranda artarken, diğer ülkelerin gelirlerinin azaldığı ya da artış oranının düşmüş olduğu görülmektedir. Büyüme oranları değerlendirildiğinde ABD ve Çin'in gelecek yıllarda, dünya ekonomisinde daha da yüksek paya sahip olacağı anlaşılmaktadır.

4.3.2. Kişi Başına Düşen Milli Hâsıla

Tablo- 5 “Kişi Başına Düşen Milli Hâsıla (Dolar).”

S.Nu.	Ülke	2014		2015		2016	
		IMF	Dünya Bank	IMF	Dünya Bank	IMF	Dünya Bank
1	Lüksemburg	103.157,1	119.225,4	104.094,9	101.446,8	107.708,2	100.573,1
2	İsviçre	87.132,56	86.605,60	82.441,51	82.016,00	80.345,62	79.890,50
3	Norveç	74.264,43	97.199,90	70.553,11	74.521,60	73.615,15	70.911,80
6	Katar	93.054,14	86.852,70	67.537,19	66.346,50	59.513,91	59.324,30
7	ABD	54.668,08	54.598,60	56.436,71	56.469,00	57.607,61	57.638,20
18	Kanada	50.509,59	50.440,40	43.349,62	43.315,70	42.224,94	42.157,90
19	Almanya	48.118,75	48.042,60	41.344,65	41.323,90	42.176,85	42.069,60
23	Birleşik Krallık	46.478,84	46.783,5	43.976,42	44.305,60	40.049,78	40.341,40
25	Japonya	38.143,11	38.096,20	34.493,26	34.474,10	38.882,64	38.900,60
30	Fransa	44.571,66	42.955,20	37.840,08	36.526,80	38.177,86	36.855,00
34	İtalya	35.456,70	35.396,70	30.032,11	30.171,70	30.507,18	30.674,80
36	Güney Kore	27.811,37	27.811,40	27.105,08	27.105,10	27.534,84	27.538,80
39	İspanya	29.663,94	29.623,20	25.717,56	25.787,90	26.565,15	26.639,70
73	Türkiye	12.022,20	12.127,20	10.914,88	10.984,80	10.817,41	10.862,60
82	Rusya	14.388,00	14.125,90	9.521,08	9.329,30	8.945,64	8.748,40
84	Brezilya	12.111,74	12.026,60	8.810,50	8.757,20	8.726,90	8.649,90
90	Çin	7.701,69	7.683,50	8.166,76	8.069,20	8.123,26	8.123,20
176	Hindistan	1.607,41	1.573,10	1.629,00	1.596,50	1.741,65	1.709,60
	DÜNYA ORT.	11.042,80	10.874,90	10.320,20	10.163,90	10.344,20	10.191,30

Uluslararası Para Fonu verilerine göre ülkelerin kişi başına düşen milli hasılları hesaplandığında BMGK'in 5 daimi üyesi ilk beş ülke arasında bulunmamaktadır. BMGK'in 5 daimi üyesi ile diğer ülkelerin kişi başına düşen gayri safi milli hasılları Tablo-5'tedir (Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası).

Kişi başına düşen milli hâsıla incelendiğinde, BMGK 5 daimi üyesinden, ilk on içinde sadece ABD'nin bulunduğu, diğer üyelerin ise ilk 100 ülke içinde, farklı sıralarda buldukları görülmektedir. Dünyanın ikinci büyük ekonomisi Çin ile GSMH 1,2 milyar dolardan fazla olan Rusya'nın, kişi başına düşen milli hâsılanın dünya ortalamasının altında olduğu anlaşılmaktadır.

4.3.3. Silah İhracatı

Tablo- 6 “Silah İhracatı Gelirleri (Milyon Dolar).”

S.Nu	Ülke	2014	2015	2016
1	ABD	10312	10184	9894
2	Rusya	5103	5554	6432
3	Almanya	1762	1792	2813
4	Fransa	1705	2080	2226
5	Çin	1168	1764	2123
6	Birleşik Krallık	1575	1139	1393
7	İsrail	399	694	1260
8	İtalya	700	692	802
9	Güney Kore	163	165	534
10	Ukrayna	640	347	528
11	İspanya	1050	1151	483
12	Hollanda	654	474	466
13	Türkiye	188	290	277
14	İsviçre	339	437	186
15	Kanada	247	357	127
	Diğer	27280	28447	1529
	TOPLAM	27280	28447	31073

Daha önce bahsedildiği üzere, Birleşmiş Milletlerin kuruluş amaçlarından birisi, dünya barışının sağlanması ve devamlılığıdır. Ancak bu amacın maalesef tam da tersini gösteren, BMGK'nin 5 daimi üyesi ile diğer ülkelerin ürettikleri silahların satışlarından elde ettikleri gelirler, Tablo-6'dadır.

Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü [SIPRI]; <http://armstrade.sipri.org/armstrade/page/toplist.php> [Erişim: 25.02.2018]

Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü verileri ışığında BMGK 5 daimî üye ülkesinin dünya silah ticaretinde ilk 6 ülke içinde olduğu ve daimî üyelerin dünya silah ticaretinin yüzde 71'ini elinde tuttuğu görülmektedir.

4.3.4. BM Katkı Miktarları

BM bütçesi, üye ülkelerin GSMH ile orantılı olarak yaptıkları katkı ile oluşmaktadır. 2016 yılında BM bütçesine katkı sağlayan bazı ülkelerin miktarları Tablo-7'dedir (Birleşmiş Milletler Sistemi İcra Kurulu Üyeleri'nin Koordinasyon Kurulu [CEB]).

Tablo-7 incelendiğinde BM bütçesine katkı yapan ülkelerden BMGK 5 daimi üyesinin katkısının yüzde 42'den fazla olduğu, ABD'nin tek başına yüzde 26'lık katkı sağladığı görülmektedir. İlk on ülke içerisinde BMGK daimi üyesi 4 ülke olduğu ve Almanya, Japonya ve Kanada'nın ilk beş içerisinde olduğu görülmektedir.

ABD kongresi, "Amerikan Büyükelçiliğinin Kudüs'e Taşınmasına İlişkin Yasayı" 1995 yılında kabul etmiş, ancak o tarihten bu yana seçilen tüm ABD başkanları tarafından yasa onayı ertelenmiştir. ABD Başkanı Donald Trump tarafından, Aralık 2017'de, bu yasa imzalanarak onaylanmış ve Kudüs'ün İsrail'in başkenti olarak tanındığı dünya kamuoyuna ilan edilmiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde, ABD'nin Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıma kararından vazgeçmesi için, tüm devletleri kutsal Kudüs kentinde diplomatik misyon kurmaktan imtina etmeye çağırarak karar tasarısı; BMGK'nin 15 üyesinin 14'ünün desteklemesine rağmen, ABD'nin veto etmesi ile kabul edilmemiştir.

Tablo-7 "BM Üye Ülkelerinin Katkı Miktarları (Milyon Dolar)."

Ülke	Miktar	Katkı Yüzdesi (%)	BMGK Yüzdesi (%)
ABD	9.718,03	26,31	26,31
Almanya	3.387,32	09,17	
Birleşik Krallık	3.001,80	08,12	08,12
Japonya	2.826,89	07,65	
Kanada	1.610,88	04,36	
Çin	1.346,96	03,64	03,64
İsveç	1.274,19	03,44	
Fransa	1.036,35	02,80	02,80
Hollanda	1.020,70	02,76	
Norveç	1.009,30	02,73	
İtalya	827,59	02,24	
Brezilya	812,87	02,20	
Avustralya	747,85	02,02	
İsviçre	639,98	01,73	
Rusya Federasyonu	562,11	01,52	01,52
Kore Cumhuriyeti	535,53	01,44	
Danimarka	512,37	01,38	
Avrupa Topluluğu	133,39	00,36	
Türkiye	116,49	00,31	
Diğer	5.812,93	15,73	
BM Geliri	36.933,53	100	42,41

İlerleyen süreçte; Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda "tüm devletleri kutsal Kudüs kentinde diplomatik misyon kurmaktan imtina etme" çağrısı yapan tasarıya destek verecek ülkeler için ABD Başkanı Trump "Yüzlerce milyon hatta milyarlarca dolar alıp, sonra bize karşı oy kullanıyorlar. Peki, bu oyları takip edeceğiz. Bırakalım aleyhimize oy kullansınlar, biz de epey (para) tasarruf etmiş oluruz. Umurumuzda değil." söyleminde bulunmuştur. ABD'nin kararı destekleyecek ülkelerden maddi yardımı kesebileceğini belirtmiş olmasına rağmen, Genel Kurul'da yapılan oylama neticesinde 9 ret, 35 çekimsiz oya karşı, 128 kabul oyu ile karar tasarısı kabul edilmiştir. Dünyanın en büyük ekonomisi ve Birleşmiş Milletlere en fazla ekonomik katkıda bulunan ABD'nin söylemleri genel kurulda alınan kararın neticesini değiştirememiş ve dünyanın "bir" in elinde olmadığını göstermiştir.

4.3.5. Sanayi Üretimi

4.3.5.1. Altın Birikimi

Altın ve demir/çelik gibi maden birikimlerinin ekonomik krizlerin rahat atltilmasının teminatı olduğu bilinmektedir. Temel olarak altın standardı, zamanında para yatırmış olanlara, banknot sahiplerine (yani kâğıt para sahiplerine) veya tüccarlara talep edildiğinde ödenmesi söz verilmiş olan miktar için garanti olarak merkez bankalarında tutulan altındır. Aynı zamanda bir değer biriktirme aracı ve en önemlisi milli para biriminin değerini destekleme aracıdır.

Tarihin büyük çoğunluğunda bir ülkenin altın rezervi onun temel finansal varlığı ve savaşın nitelikli bedeli olarak görülmüştür. Dünya altın birikimlerinin dağılımı Tablo-8’de görülmektedir .Dünya Altın Konseyi; <https://www.gold.org/research/latest-world-official-gold-reserves> [Erişim: 25.02.2018].

Dünya altın konseyinin Eylül 2017 itibarıyla yapmış olduğu sıralamaya göre ilk 20 ülke ve uluslararası kuruluşların toplam altın birikimi yaklaşık 29.000 tondur. Veto hakkı olan beş daimi üyenin ise yaklaşık 14.500 ton ile yüzde 50 civarında pazara hâkim olduğu görülmektedir.

Dünya Altın Konseyi verilerine göre, 17’nci sırada bulunan İngiltere ile ilgili ise farklı bir değerlendirme söz konusudur. BBC Dergisi (21 Nisan 2016) verilerine göre, İngiltere’nin altın birikiminin Dünya devletlerinin elinde olan toplam altının beşte biri kadar (yaklaşık 5,8 bin ton) olduğu ifade edilmiştir BBC, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160421_vert_cap_londra_altin_deposu [Erişim.: 25.02.2018].

Tablo- 8 “Dünya Altın Konseyi’nin Son Sıralamalarına Göre En İyi 20 Ülke.”

S.Nu.	Ülke/Kuruluş	Altın Birikimi (Ton)	Altın Payı (%)	BMGK Üyeleri (%)
	ABD	8.133,5	28	28
	Almanya	3.373,6	12	
	Uluslararası Para Fonu	2.814,0	10	
	İtalya	2.451,8	08	
	Fransa	2.435,9	08	08
	Çin	1.842,6	06	06
	Rusya	1.801,2	06	06
	İsviçre	1.040,0	04	
	Japonya	765,2	03	
	Hollanda	612,5	02	
	Hindistan	557,8	02	
	Türkiye	525,8	02	
	Avrupa Merkez Bankası	504,8	02	
	Tayvan	423,6	01	
	Portekiz	382,5	01	
	Suudi Arabistan	322,9	01	
	Birleşik Krallık	310,3	01	01
	Kazakistan	291,9	01	
	Lübnan	286,8	01	
	İspanya	281,6	01	
	Toplam	29.058,5	100	50

4.3.5.2. Altın Üretimi

Ülkelerin altın üretimi sıralaması incelendiğinde (Tablo-9); 2016 yılı Dünya altın üretimi toplamı 3104 tondur (ABD Jeolojik Araştırması, Mineral Mal Özetleri - 2017, Ocak 2017).

Dünya altın üretiminde, BMGK üç daimi üyesinin (Çin, Rusya ve ABD) altın üretimi toplamı ise 914 tondur ve dünya toplamının yaklaşık yüzde 18’ine denk gelmektedir. Fransa için altın üretim verileri konusunda sağlıklı veriler bulunmamakla birlikte, Batı Afrika’nın "Altın kuşağı" olarak adlandırılan bölgesinin tam ortasında bulunan Mali’den üretmiş olduğu altın miktarıyla, Dünya Altın Konseyi verilerine göre, dünyanın ilk yirmi ülkesi içerisinde dördüncüdür (NTV; <https://www.ntv.com.tr/galeri/ekonomi/en-cok-altina-sahip-20-ulke>).

Tablo- 9 “Ülkelerin Altın Üretimi Sıralaması.”

S.Nu.	Ülke	Üretim (Ton)	Üretim (%)
	Çin	455	15
	Avustralya	270	09
	Rusya	250	08
	ABD	209	07
	Kanada	170	05
	Peru	150	05
	Güney Afrika	140	05
	Meksika	125	04
	Özbekistan	100	03
	Endonezya	100	03
	Gana	90	03
	Brezilya	80	03
	Papua Yeni Gine	65	02
	Diğer Ülkeler	900	29
	Toplam	3104	100

Dünya altın üretiminde, BMGK üç daimi üyesinin (Çin, Rusya ve ABD) altın üretimi toplamı ise 914 tondur ve dünya toplamının yaklaşık yüzde 18'ine denk gelmektedir. Fransa için altın üretim verileri konusunda sağlıklı veriler bulunmamakla birlikte, Batı Afrika'nın "Altın kuşağı" olarak adlandırılan bölgesinin tam ortasında bulunan Mali'den ürettiği altın miktarıyla, Dünya Altın Konseyi verilerine göre, dünyanın ilk yirmi ülkesi içerisinde dördüncüdür (NTV; <https://www.ntv.com.tr/galeri/ekonomi/en-cok-altina-sahip-20-ulke>).

Bu hali ile dünyanın ekonomisine yön verme erki ve nakit para karşılığı olarak kullanılan altının, dünya üretim ve birikiminin % 49'u BMGK daimi üyelerince yapılmıştır. Ayrıca yükselen güç olarak Avustralya (2'nci sıra), Meksika (8'inci sıra) ve Brezilya (12'nci sıra) ile ekonomik olarak orta büyüklükte güç olan Kanada (5'inci sıra) dikkati çekmektedir.

2002 yılı itibari ile altın üretimine başlayan Türkiye Cumhuriyeti'nin, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın resmi internet sitesinden yapılan açıklamaya göre, yıllık altın üretimi Tablo-10'dadır.

Tablo- 10 "Yıllara Göre Türkiye Cumhuriyeti Altın Üretimi."

Altın Üretim Miktarı (ton)														
Yıl	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ton	5,39	5,00	5,00	8,04	9,92	11,12	14,45	16,40	24,50	29,38	33,98	31,26	28,15	23,96

2002 yılında başlayan ve kesintisiz artan altın üretimi, 2014 yılının ilk üç çeyreği itibariyle gerilemiştir. Söz konusu dönemde toplam altın talebi ise, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %7,7 artarak 2.958 tona yükselmiştir. 2014 Yılı'nın üçüncü çeyreğinde Hindistan (%39) ve ABD'nin (%3) tüketici taleplerinde artışlar yaşanırken; Çin (%-37), Türkiye (%-13) ve Endonezya'nın (%-45) altın taleplerinde düşüşler kaydedilmiştir. Söz konusu dönemde, piyasadaki altının yaklaşık 1/4'i geri dönüşümle, kalan kısmı ise maden üretimiyle sağlanmıştır.

Türkiye dünya altın talebinde beşinci sırada yer almaktadır. 2008 yılına kadar yılda 200 tondan fazla altın ithal edilmekte, bunun tahmini olarak yarısına yakın bir kısmı işlendikten sonra mücevherat biçiminde ihraç edilmektedir. Ülkemiz, altın takı üretiminde Hindistan'ın ardından ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye'nin altın ithalatı; 2007 yılında 231 ton, 2008 yılında 166 ton, 2009 yılında 37 ton, 2010 yılında 42 ton, 2011 yılında 79,7 ton, 2012 yılında 157,63 ton, 2013 yılında 302 ton ve 2014 yılında 131 ton (2015 ithalat verisi eksik), geçmiş 20 yıl içerisinde toplam 3215 ton olarak gerçekleşmiştir. Altın fiyatlarının 2009 ve 2010 yıllarında aşırı derecede yükselmesi nedeniyle altın ithalatında önemli miktarda azalma olmuş ve ihtiyaç yurtiçinden "yastık altı altın" olarak tabir edilen hurda kullanımından karşılanmıştır Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı; <http://www.enerji.gov.tr/tr-TR/Sayfalar/Altin>).

4.3.5.3. Çelik Üretimi

Tablo- 11 “2016 Yılı İçin Ülkelerin Yıllık Ham Çelik Üretim Sıralaması (28 Mart 2017).”

S.Nu	Ülke / Bölge	Üretim (mt)	BMGK 5'lisi	Üretim (%)
1	Çin Halk Cumhuriyeti	808,40	808,40	46,7
-	Avrupa Birliği	162,30		9,4
2	Japonya	104,80		6,1
3	Hindistan	95,60		5,5
4	ABD	78,60	78,60	4,5
5	Rusya	70,80	70,80	4,1
6	Güney Kore	68,60		4,0
7	Almanya	42,10		2,4
8	Türkiye	33,20		1,9
9	Brezilya	30,20		1,7
10	Ukrayna	24,20		1,4
11	İtalya	23,30		1,3
12	Meksika	19,00		1,1
13	İran	17,90		1,0
14	Fransa	14,60	14,60	0,8
15	İspanya	13,60		0,8
16	Kanada	12,70		0,7
17	Polonya	8,90		0,5
18	Belçika	7,70		0,4
19	Birleşik Krallık	7,60	7,60	0,4
20	Avusturya	7,40		0,4
-	Diğerleri	N/A		N/A
	Toplam	1730,22	980,00	

Dünya Çelik Birliği tarafından 28 Mart 2017'de sağlanan 2016 yılı verilerine [yıllık en az 2 milyon metrik ton (mt)¹ ham çelik üretimi olan ülkeler listelenmiştir.] dayanılarak, çelik üretimine göre ülkelerin sıralaması Tablo 11'de görülmektedir.

2016 yılında toplam ham çelik üretimi, 1,730 mt. olmuştur. Bu veriler ışığında dünya çelik üretiminin % 46,7'sini üreten Çin, en çok çelik üreten ülke olmuştur. Dünya üzerinde 1,730 milyon mt. civarındaki çelik üretiminin, 980 milyon mt kadarının (yaklaşık yüzde 57'si), BMGK'nin beş daimi üyesi tarafından yapıldığı görülmektedir (Dünya Çelik Birliği, 2016 Çelik İstatistik Yıllığı). Söz konusu bu veriler dikkate alındığında çelik üretiminde beş daimi üyenin, diğer 188 ülkenin üretiminin tamamına yakın bir kaynağa sahip ve hâkim taraf olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Avrupa Birliği, Japonya ve Hindistan'ın BMGK Daimi Üyelerinden, Çin hariç diğerlerini geride bıraktığı görülmektedir.

4.3.5.4. Bor² Madeni Üretimi

Savunma sanayi ve uzay teknolojileri (yakıt dâhil) başta olmak üzere insan hayatının geniş bir alanında kullanılabilen bor madeni incelendiğinde; Dünya bor üretim kapasitesinin 2014 yılında 5,6 milyon ton (Tablo 12'ye göre yaklaşık 2,6 milyon ton B₂O₃)³ olduğu tahmin edilmektedir (Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü [BOREN]; <http://www.boren.gov.tr/tr/bor/bor-uretimi>). Kurulu kapasitelerin bölgelere göre dağılımı aşağıda verilmektedir.

Dünya fiili bor üretimi 2014 yılında yaklaşık 4,6 milyon ton civarında gerçekleşmiştir. Fiili bor üretiminde; Avrupa (Türkiye) %47,2 pay ile birinci sırada yer alırken, bunu Kuzey Amerika (ABD) %26, Güney Amerika (Arjantin, Şili, Peru, Bolivya) %13,4 ve Asya (Rusya, Çin, Hindistan) %13,2 payla takip etmiştir. Dünyadaki tespit edilmiş en önemli bor yatakları Türkiye, Rusya ve ABD'dedir.

1 “Metrik Ton (mt): 1.000 kilograma veya yaklaşık olarak 2.204,6 pounda eşit bir ağırlık birimi. Kilogram, Uluslararası Birimler Sisteminde (SI) temel kütle birimidir ve günlük yaşamda bir ağırlık birimi olarak kabul edilir (herhangi bir belirli nesne üzerindeki yerçekimsel kuvvet).”

2 “Bor; periyodik tabloda B simgesi ile gösterilen, atom numarası 5, atom ağırlığı 10,81 olan metalle ametal arası yarı iletken özelliğe sahip bir elementtir. Bor, yerkabuğunda yaygın olarak bulunan 51. elementtir. Bor tabiatında hiçbir zaman serbest halde bulunmaz. Doğada yaklaşık 230 çeşit bor minerali olduğu bilinmektedir. Ticari maden yatakları sınırlı olup en çok Türkiye ve ABD'de bulunmaktadır. <http://www.boren.gov.tr/tr/bor/bor-elementi>

3 B₂O₃: Bor madenlerinin değeri genellikle içindeki B₂O₃ (bor oksit) ile ölçülmekte, yüksek oranda B₂O₃ bileşiğine sahip olanlar daha değerli kabul edilmektedir. <http://tesam.org.tr/bor-raporu/>

Tablo- 12 “Dünya Bor (B_2O_3) Üretimi (2014)”

S.Nu.	Ülkeler	Kurulu Kapasite (Bin Ton B_2O_3)	Üretim (%)
1.	Avrupa (Türkiye)	1.086	47,2
2.	Kuzey Amerika (ABD)	645	26,2
3.	Güney Amerika (Arjantin, Şili, Peru, Bolivya)	396	13,4
4.	Asya (Rusya, Çin, Hindistan)	460	13,2
5.	TOPLAM	2.587	100

(Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü; <http://www.etimaden.gov.tr/m/page/uretim-dunya-bor-rezervleri>). Yine yükselen birinci grup ülkeler arasında yer alan Hindistan ile ikinci grup ülkeler içerisinde olan Arjantin dikkat çekmektedir.

4.4. Askeri Güç

4.4.1. Asker Sayısı

Dünya üzerindeki orduların mevcut imkân ve kabiliyetleri değerlendirildiğinde, silahlı kuvvetlerin teknolojik sistem ve cihazlara sahip olsa da, en etkin gücünün insan olduğu bilinmektedir. Hâlihazırda BMGK 5 daimi üye ülkeleri ile diğer bazı ülkelerin 2016 yılı nüfus ve asker sayıları Tablo-13’tedir (www.globalfirepower.com).

Tablo- 13 “Ülkelerin Nüfus ve Asker Sayısı.”

S.Nu.	Ülke	Toplam Nüfus	Aktif Personel	Yedek Personel	Toplam Asker Sayısı	Oran
1	Güney Kore	50.924.172	627.500	5.202.250	5.829.750	0,114
2	Hindistan	1.266.883.598	1.362.500	2.844.750	4.207.250	0,003
3	Çin	1.373.541.278	2.260.000	1.452.500	3.712.500	0,003
4	Rusya	142.355.415	798.527	2.572.500	3.371.027	0,024
5	ABD	323.995.528	1.373.650	990.025	2.363.675	0,007
6	Mısır	94.666.993	454.250	875.000	1.329.250	0,014
7	İran	82.801.633	534.000	400.000	934.000	0,011
8	Pakistan	201.995.540	637.000	282.000	919.000	0,005
9	Türkiye	80.274.604	382.850	360.565	743.415	0,009
10	Fransa	66.836.154	204.000	183.635	387.635	0,006
11	Japonya	126.702.133	248.575	63.300	311.875	0,002
12	İtalya	62.007.540	247.500	20.000	267.500	0,004
13	Birleşik Krallık	64.430.428	151.175	81.500	232.675	0,004
14	Almanya	80.722.792	180.000	30.000	210.000	0,003
15	Kanada	35.362.905	79.000	32.250	111.250	0,003

4.4.2. Kitle İmha Silahları

Günümüzde kitle imha silahları bulunan ülkeler diğer ülkelere nazaran büyük bir avantaja sahiptirler. Yapılan araştırma neticesinde “ Bombardıman uçağı ile yapılacak bir saldırıda;

- Bir megatonluk bir nükleer bomba 300 km²’lik bir alan içinde korunmasız halkın yüzde doksanını öldürebilir.
- 15 tonluk bir kimyasal silah 60 km²’lik bir alandaki halkın yüzde ellisini öldürebilir.
- 10 tonluk bir biyolojik silah 100.000 km²’lik bir alandaki halkın yüzde yirmi beşini öldürür ve yüzde ellisini hastalandırır” kanısına ulaşılmıştır (Bozbıyık vd. 2001).

Nükleer silahların kullanılması durumunda diğer kitle imha silahlarına nazaran oldukça etkili olduğu görülmektedir. 2016 yılı verilerine göre dünya üzerinde resmi olarak bilinen nükleer silah bilgileri Tablo-14’ dedir.

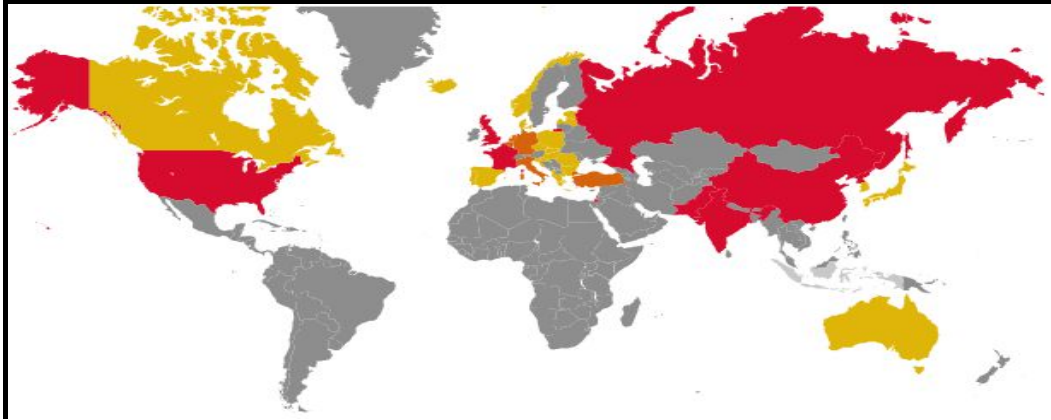
Harita-1’de ve sonrasındaki çizelgede görüleceği üzere, birçok ülke, nükleer silah üretiminde bulunulmasa dahi, ittifakları sebebiyle nükleer silah bulundurmaktadır.

Nükleer başlık üretmeyip, ancak nükleer silah bulunan diğer ülkeler ise Harita-1’dedir (Norris ve Kristensen 2011 ve Nükleer Silahların Tamamen Ortadan Kaldırılması İçin Kampanya [ICAN]: <http://www.icanw.org/the-facts/nuclear-arsenals/>).

Tablo-14 incelendiğinde yaklaşık 14.950 nükleer başlığın yüzde 97,2 gibi oldukça yüksek oranı, BMGK 5 daimi üyesinde bulunmaktadır (Kile ve Kristensen 2017).

Harita- 1 "Nükleer Silah Dünya Üzerinde Dağılımı."

Nükleer Silahlı Ülkeler	ABD, Rusya, İngiltere, Fransa, Çin, İsrail, Hindistan, Pakistan, Kuzey Kore
Nükleer Silahları Barındıran Ülkeler	Belçika, Almanya, İtalya, Hollanda, Türkiye, Yunanistan
Nükleer İttifaklardaki Uluslar	Lüksemburg, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, Güney Kore, İspanya'dan (artı beş ülke) Arnavutluk, Avustralya, Bulgaristan, Kanada, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, ev sahibi ülkeler)

Tablo- 14 "Nükleer Silah Bulunan Ülkeler."

S.Nu.	Ülke	Nükleer Başlık	Genel Yüzde	BMGK Beşlisinin Payı (%)
1	Rusya	7000	47	47
2	ABD	6800	45	45
3	Fransa	300	2	2
4	Çin	270	1,8	1,8
5	Birleşik Krallık	215	1,4	1,4
6	Pakistan	130-140	0,9	
7	Hindistan	120-130	0,8	
8	İsrail	80	0,5	
9	Kuzey Kore	10-20	0,1	
10	Toplam	14925- 14955	100	97,2

4.4.3. Askeri Harcamalar

Tablo-15 "Askeri Harcamalar ve Dünya Geneline Oranları."

S.Nu	Ülke	Ekonomik Gelir	Askeri Harcamalar	Oran
1	ABD	18,6 Trilyon Dolar	611 Milyar Dolar	0,36
2	Çin	11,4 Trilyon Dolar	215 Milyar Dolar	0,13
3	Rusya	1,27 Trilyon Dolar	69,2 Milyar Dolar	0,041
4	Suudi Arabistan	638 Milyar Dolar	63,7 Milyar Dolar	0,038
5	Hindistan	2,25 Trilyon Dolar	55,9 Milyar Dolar	0,033
6	Fransa	2,49 Trilyon Dolar	55,7 Milyar Dolar	0,033
7	Birleşik Krallık	2,65 Trilyon Dolar	48,3 Milyar Dolar	0,029
8	Japonya	4,73 Trilyon Dolar	46,1 Milyar Dolar	0,027
9	Almanya	3,49 Trilyon Dolar	41,1 Milyar Dolar	0,024
10	Güney Kore	1,4 Trilyon Dolar	36,8 Milyar Dolar	0,022
11	İtalya	1,85 Trilyon Dolar	27,9 Milyar Dolar	0,017
15	İsrail	312 Milyar Dolar	18 Milyar Dolar	0,011
17	Türkiye	736 Milyar Dolar	14,9 Milyar Dolar	0,012
	Dünya	74,985 Trilyon Dolar	1686 Milyar Dolar	100

Silahlı kuvvetler gerek personel, gerekse silah ve teçhizat sayısı ile ülke ekonomisinde önemli bir paya sahip olmaktadır. Silahlı kuvvetlere ayrılan bütçe, ülkelerin savunmaya verdiği önemi göstermektedir. 2016 yılı verilerine göre Tablo-15'te BMGK 5 daimi üyesi ülke ile diğer bazı ülkelere ait askeri bütçeler

sunulmuştur (Uluslararası Stratejik Araştırmalar Enstitüsü [IISS] The Military Balance 2017, SIPRI Trends In World Military Expenditure 2016)

Yukarıdaki tablo incelendiğinde BMGK 5 daimi üyesinin dünya üzerinde yapılan askeri harcamaların yüzde 59'dan fazlasını gerçekleştirdiği görülmektedir.

4.5. Eğitim ve Nitelikli Kurumlar

Ülkeler sosyal eşitsizliği azaltmak, bireysel ve sosyal kalkınmaya katkı sağlamak, üretkenliği arttırmak ve ekonomik büyümeyi üst seviyelere taşımak amacıyla eğitim ve öğretim kurumlarına yatırım yapmaya ağırlık vermektedirler. Eğitim faktörü ülkelerin dünyaya açılan en önemli kapılarından biridir. Bu kapsamda eğitim için ölçüt, üniversitelerin uluslararası konumu ve ülkelerin eğitime ayırdıkları bütçeler esas alınarak değerlendirilmektedir.

Times Higher Education (THE) dergisinin her yıl düzenli olarak açıkladığı "Dünya Çapındaki En İtibarlı Üniversiteler" sıralamasında 2017-2018 verilerine göre dünyanın en iyi 500 üniversitesinden 227 adedi BM'nin beş daimi temsilcisine ait üniversitelerden oluşmaktadır. (THE, <https://www.timeshighereducation.com/>).

"The World Reputation Ranking 2017" tarafından açıklanan dünyanın en iyi 100 üniversitesi içinde ise ABD'den 42, Rusya'dan 1, Çin Halk Cumhuriyeti'nden 6, Birleşik Krallık üyesi olan İngiltere'den 10, Fransa'dan ise 3 üniversite bulunmaktadır (THE: https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2017/reputation-ranking#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sortorder/asc/cols/statsfsdfdes).

Bu kapsamda beş daimî üyenin %62 ile büyük bir orana sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca "The World Reputation Ranking 2017" verilerine göre, ilk yüz üniversitenin bulunduğu ülkeler sıralaması, Tablo-16'da sunulmuştur.

Tablo-16 "Ülke sıralaması (The World Reputation Ranking-2017)"

S.Nu.	Ülke	İlk Yüz İçindeki Üniversite Sayısı
1	ABD	42
2	İngiltere	10
3	Almanya	6
4	Çin	6
5	Japonya	6
6	Hollanda	4
7	Fransa	3
8	Kanada	3
9	Güney Kore	3
10	Avustralya	3
11	Hong Hong	3
12	Singapur	2
13	İsveç	2
14	İsviçre	2
15	Rusya	1
16	Brezilya	1
17	Belçika	1
18	Danimarka	1
19	Tayvan	1

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD), yayımlanan raporunda, toplam kamu harcamalarından eğitime en fazla pay ayıran ülke yüzde 21,6 ile Yeni Zelanda olmuştur (THE, https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2017/reputation-ranking#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sortorder/asc/cols/statsfsdfdes). Yeni Zelanda bütçesinin yüzde 21,6'sını eğitime ayırırken, ikinci sırada yer alan Meksika yüzde 20,5'ini, üçüncü sıradaki Brezilya ise bütçesinin yüzde 19,2'sini eğitime ayırmıştır. Toplam kamu harcamalarından eğitime ayrılan bütçeler, Tablo-17'dedir.

Tablo-17 "Eğitim Harcamaları (OECD-2015)"

S.Nu.	Ülke	Yüzde %
1	Yeni Zelanda	21,6
2	Meksika	20,5
3	Brezilya	19,2
4	Güney Kore	16,5
5	İsviçre	15,7
6	ABD	13,6
7	İngiltere	12,2
8	Almanya	11,0
9	Rusya	10,9
10	Fransa	10,2

Dünya genelindeki üniversitelerin 10 bin civarı BMGK daimî beş üye ülkeye ait iken, geri kalan ülkelerdeki üniversite sayısı 20 bin civarındadır. Nitekim somut olarak Hindistan'ın sahip olduğu 8407 üniversitenin bile, beş üyenin üniversite sayısı ile neredeyse başa baş gittiği ortadadır. Ancak eğitici, eğitime ayrılan bütçe ve eğitim durumunun nicelik olarak yeterli olmadığı görülmektedir. Nitelik olarak değerlendirildiğinde; Times Higher Education (THE) dergisinin eğitim kalitesi, makale yayınlanması, üretim oranı, öğretim, sanayi ve teknolojiye katkısı, ARGE gibi 13 farklı kriterle yaptığı araştırmanın eğitim sisteminin niteliğini ifade ettiği, söz konusu kriterlerin gözetildiği bir ortamda beş üyenin üniversitelerindeki eğitim kalitesinin, dünyanın geri kalanına göre çok daha önde olduğu görülmektedir. Sonuç olarak nitelik ve nicelik olarak incelendiğinde eğitim faktörü BMGK beş daimi üye ülke açısından önemli bir etken olmuştur. Almanya, hem etkin üniversite sayısı, hem eğitime ayırdığı bütçe dikkate alındığında, daimi üyelere yakın pozisyondaki tek ülkedir. Hindistan'ın üniversite sayısının neredeyse beş büyük ülke kadar olması ya da Yeni Zelanda, Meksika gibi ülkelerin eğitime ayırdıkları bütçelerin fazlalığı, nicelik bakımından bir anlam ifade etse de, her yıl açıklanan ilk yüz üniversite içine, bu ülkelerden üniversitelerin girememiş olması, nitelik bakımından etkisizliği ortaya çıkarmaktadır.

4.6. Hastaneler ve Sağlık Harcamaları

İspanya Merkezli Araştırma Şirketi İspanyol Cybermetrics Lab tarafından Dünyadaki 17 Bin 261 hastane içerisinde yapılan araştırmaya göre, nitelik açısından ilk yüze giren hastanelerin hangi ülkelerde olduğu, Tablo-20'de sunulmuştur. Tablo incelendiğinde, ABD'nin 53 adet hastane ile birinci sırada yer aldığı görülmektedir. ABD'yi 10 hastane ile Almanya takip etmektedir. Almanya, bu kategoride BMGK daimi üyesi diğer ülkelerin önünde bulunmaktadır.

İlk 100 içerisinde diğer dört BMGK daimi üyesi ülkenin 9 hastanesi bulunmakta ve toplam miktarın 62 olduğu görülmektedir. Rusya'nın en iyi hastanesi 250'inci sırada yer almaktadır. Türkiye ise bu sıralamada, 395'inci sıradan Başkent Üniversitesi Hastanesi ile kendine yer bulabilmektedir (<http://hospitals.webometrics.info/en/World> Erişim Tarihi 25.02.2018). Sağlık hizmetleri ile ilgili çalışmada, sadece hastane sayılarının değil, sağlık çalışanlarının sayısı ile sağlık harcamalarının da değerlendirilmesi gereklidir. Dünya genelinde 4.3 milyon doktor bulunmakta ve her 1000 kişiye ortalama 1.13 doktor düşmektedir (<http://sendika62.org/2014/01/dunyada-doktor-basina-hasta-dagilimi>).

Tablo-18 "Dünyada İlk Yüz Hastane Sıralaması."

S.Nu	Ülke	Hastane Sayısı
1	ABD	53
2	Almanya	10
3	İsviçre	5
4	Çin	4
5	Fransa	3
6	İngiltere	2
7	İsveç	2
8	Kanada	2
9	Brezilya	1
10	Türkiye	0

BMGK daimi üyeleri ve dünyanın geri kalanının karşılaştırması Harita-2'de; <https://www.adsoftheworld.com/media/print/perspective> [Erişim: 25.02.2018] ve Tablo-21'de Dünya Sağlık Örgütü (WHO) <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs319/en/>, Dünya Bankası; <https://data.worldbank.org/indicator/SH.MED.PHYS.ZS>, FORBES, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), İstatistik Portalı <https://www.statista.com/statistics/185860/number-of-all-hospital-beds-in-the-us-sinceinternational.commonwealthfund.org/countries/japan/> [Erişim: 25.02.2018] ayrıntılı olarak görülmektedir.

Harita-2 "Ülkeler Bazında Bir Hekime Düşen Hasta Sayısı."

Veriler incelendiğinde, dünyadaki toplam 7,7 trilyon dolar sağlık harcamasının yarısından fazlasının BMGK daimi üyeleri tarafından yapıldığı ve bu ülkelerin, kişi başı sağlık harcamalarında, Çin hariç, ortalamanın çok üstünde olduğu görülmektedir. Bin kişiye düşen doktor sayısında da BMGK daimi üyeleri, dünya ortalamasının üzerindedir. Sağlık harcamalarında ABD, Japonya, Almanya, İngiltere ve Fransa gibi ülkeler başı çekmektedir. İsviçre ve Norveç gibi İskandinav ülkeleri, nüfuslarının az olması nedeniyle, ikinci ve üçüncü sıradan kendilerine yer bulmaktadırlar. Sağlık harcamalarının artmasını çeşitli etkenlerle açıklamak mümkündür. Bunlardan birincisi, hızlı sanayileşmenin hava kalitesinden su kalitesine kadar insan sağlığını olumsuz etkileyen çevreye verdiği zarardır. Dünya Sağlık Örgütü, sağlık sunumunda kamu kuruluşlarının payını, sosyal sigortalar ile birlikte yüzde 60 olarak belirlemiştir. Yine aynı kuruluşun verilerine göre sosyal güvenlik kurumlarının sağlık sunumundaki payı yüzde 25'e ulaşırken genel eğilim, sağlık hizmet sunumunun kamudan, özel hastanelere yöneltilmesi biçimindedir.

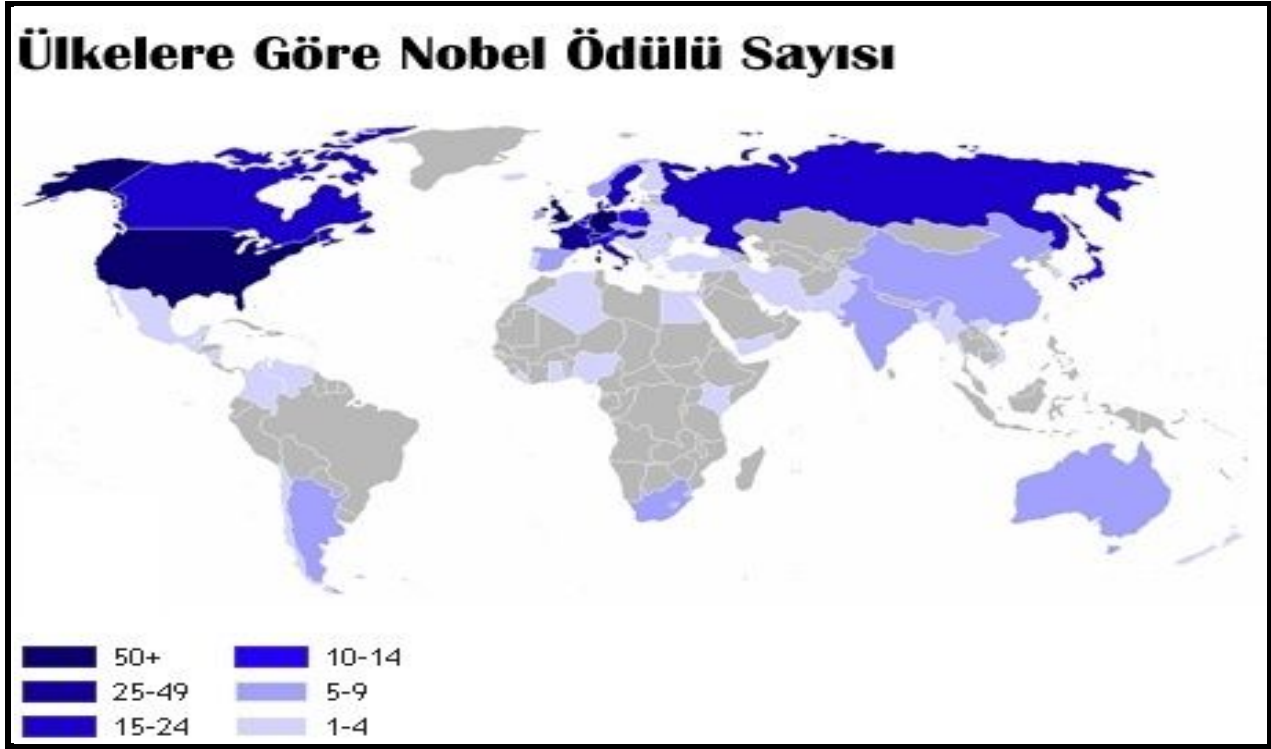
Tablo-19 "Ülkelere göre Harcamalar ve Ortalamalar."

S.Nu	Ülke	Top. Sağ. Harcaması	Kişi Başı Harcama	1000 Kişiyeye düşen (Doktor Sayısı)	1000 Kişiyeye düşen (Yatak Sayısı)
1	ABD	3.2 trilyon \$	9892	2.5	2.82
2	İsviçre	66 milyar \$	7919	4.2	4.6
3	Norveç	34 milyar \$	6647	4.4	3.8
4	Almanya	455 milyar \$	5551	4.1	8.1
5	Fransa	308 milyar \$	4600	3.3	6.1
6	İngiltere	273 milyar \$	4192	2.8	2.6
7	Japonya	574 milyar \$	4519	2.04	13.2
8	Çin	444 milyar \$	322	1.8	3.9
9	Rusya	236 milyar \$	1438	4	8.3
10	Türkiye	39 milyar \$	504	1.8	2.7

Yapılan istatistiklerde tıbbi ilaç ve malzeme üretiminde de BMGK daimî üye ülkelerinin dünyaya sağlık dağıtan ülkeler olduğu görülmektedir. Türkiye, yıllara göre artış göstermesine ve dünya ortalamasının üstünde olmasına rağmen, OECD ülkeleri ortalamasının gerisinde bulunmaktadır.

4.7. Nobel Ödülü

Harita-3 "Ükelere Göre Nobel Ödülü Dağılımı."

Nobel ödülü, 1901 yılından itibaren, sadece 2'nci Dünya Savaşının ilk üç yılı olan 1940, 1941 ve 1942 yılları hariç, her yıl dağıtılmıştır. Nobel ödüllerinin dağılımı başka bir kriter olarak ele alındığında (Harita-3 ve Tablo-22) toplam 336 ödülle ABD'nin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. (The Telegaph, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/northamerica/usa/11926364/Nobel-Prize-winners-Which-country-has-the-most-Nobel-laureates.html> ve <https://www.inploid.com/post/nobel-odulu-ve-tarihcesi/51310/>)

BMGK daimi üyesi beş ülkenin toplam aldığı Nobel ödül sayısı 549'dur ve toplam 728 ödülün, % 75,4'ünü kapsamaktadır. Almanya, İsveç ve Japonya gibi ülkelerin de ön plana çıktığı görülmektedir.

5. SONUÇ

1648 yılında imzalanan Westphalia Barışı'ndan bu yana kurulan uluslararası sistem günümüze kadar farklı uluslararası örgütlerin kurulması ve bu örgütlerin uluslararası ilişkiler sisteminde etkinliklerini arttırmasıyla devam etmiştir. Toplumların her birinin ekonomik, kültürel, sosyolojik, teknolojik ve askeri alanlarda özelliklerinin birbirinden farklı olduğu bir dünya düzeni içerisinde her ülkenin ve toplumsal yapının tarihten gelen bir birikimi ve eşit söz hakkı vardır.

Toplumların "eşit söz" ya da "kaynaklardan eşit şekilde yararlanma" hakkı, asırlardır süre gelen dünya ya da bölgesel hâkimiyet mücadeleleri arasında kaybolup gitmektedir. Güçlünün gücü ölçüsünde kendi sistemini kurduğu dünya düzeninde, bazı devletlerin sistemin itici ya da dengeleyici gücü olarak ortaya çıkması güçlü ya da itici güç olan tarafın lehine dengeleri bozmaktadır.

"Dünya beşten büyük mü, değil mi?" tartışmaları çerçevesinde, BMGK'nin beş daimî üyesi ile dünyanın geri kalan ülkeleri arasında irdelenen kriterler göz önüne alındığında, uluslararası mevcut düzenin, hak ve adalet terazisi üzerine değil, 2'nci Dünya Savaşını kazanan devletlerin menfaatleri üzerine kurulu olduğu görülmektedir. Oysaki dünya düzeni, 2'nci Dünya Savaşından sonraki düzen değildir. Yenedünya düzeninde, kaynakların daha adil paylaşılması, güçlü ülkelerin, sadece kendi menfaatleri doğrultusunda değil, insanlığın ve diğer ülkelerin de menfaatleri doğrultusunda hareket etmeleri gerekmektedir. Beşlinin ve birçok kriterde en güçlü gözükten ABD'nin bile 'Ben yaptım, oldu.' tarzı politikaları, diğer devletlerce kabul görmemekte, dünya kaotik bir duruma sürüklenmekte, BM etkinliğini git gide kaybetmeye başlamaktadır. 2'nci Dünya Savaşı'na engel olamayan Milletler Cemiyeti'nin yıkılma süreç ve sebebi iyi

okunmalı, BM'nin etkinliğinin azalmasının, olası bir 3'üncü Dünya Savaşı'na sebep olabileceği akıllardan çıkarılmamalıdır.

Bu bağlamda, 1 Ocak 2007-2017 tarihleri arasında, 8'inci BM Genel Sekterliği görevini yürüten Ban Ki-Moon'un, 20 Eylül 2016 tarihindeki BM Genel Kurulu genel görüşmelerinde yapmış olduğu ve BM'nin yapısının ıslah edilmesi önünde engel oluşturan bazı ülkeleri eleştirdiği konuşması da iyi değerlendirilmelidir (Pars Today; http://parstoday.com/tr/news/world-i38857-an_ki_moondan_BM_teskilat_yapinin_degistirilmesini_engelleyen_ülkelere_elestiri).

BM Genel Kurul yıllık oturumunda konuşan BM Teşkilatı Genel Sekreteri Ban Ki Moon, BM Yapısında reforma gidilmesi zaruretini hatırlatarak, şimdiye kadar defalarca BM Teşkilatının dengeli ve etkili olması doğrultusunda gerekli reformlar için birçok teklif ve tasarının hazırlandığını, ama birtakım ülkeler vasıtasıyla bu planların başarısız sonuçlandığını ve bu konuda gerekli adım atılmadığını söylemiştir. "BM üyelerinin Güvenlik Konseyi reformu konusunda anlaşma sağlayamamaları bu Konsey'in etkinliği ve meşruiyetine risk oluşturmaktadır." diyen Moon, BM'nin etkin ve adil olması için reformun gerekli olduğunu vurgulamıştır. Moon, "Çok defa, büyük destekle hazırlanan tasarılar bir ya da birkaç ülke tarafından engellenebiliyor. 21.'inci yüzyılda bir ya da birkaç ülkenin çok önemli konularda orantısız güç kullanarak dünyayı rehin alması adil mi?" diye sormuştur. Ban, kendinden sonra gelecek genel sekreter döneminde BM reformunun sağlanması umudunu dile getirmiştir.

BM ve Güvenlik konseyinin şimdiki yapısı, soğuk savaş döneminin dünya üzerindeki olumsuz etki ve şartlarının bir sonucu olarak bugüne kadar süre gelmiştir. Bu yapılanma ne yazık ki günümüz şartları, gerçekleri ve konumuyla kesinlikle bağdaşmamaktadır. Başta ABD olmak üzere, BMGK Daimi Üyeleri, BM'nin bugünkü konumunun devam etmesini ve yapısında her hangi bir değişikliğe gidilmesini istememektedirler. BM güvenlik konseyinde daha etkili rol almak isteyen, Güvenlik konseyi daimi üyesi olmayan birçok ülke ise, sadece beş ülkenin veto hakkına sahip olmasına şiddetle karşı çıkmakta ve mevcut yapının değiştirilmesini istemektedirler. BM üyesi ülkelerin önemli bir bölümünün, bugünkü mevcut yapının değiştirilmesinden yana oldukları görülmektedir.

Güvenlik konseyinin bugünkü mevcut yapısı, dünyanın birçok bölgesinden kalıcı temsilci bulunmamasına sebep olmaktadır. Örneğin 53 ülkeden oluşan Afrika kıtası bu konseyde temsil edilmezken, 56 ülkeye sahip olan Asya ve Okyanusya bölgeleri sadece Çin ile temsil edilmektedir. 48 ülkesi bulunan Avrupa'nın bu konseyde üç daimi üyesi bulunmaktadır. Amerika da kendi kıtasının daimi tek temsilcisi konumundadır.

Dünya enerjisinin önemli bir bölümünü temin eden OPEC üyesi ülkeler, dünya genel nüfusunun bir milyar 700 milyonluk kesimini oluşturan İslam ülkeleri ve 3'üncü dünya ülkeleri de güvenlik konseyinde daimi kürsüden mahrumdurlar. İslam ülkeleri bu konuda ciddi taleplerde bulunmalarına rağmen, bu mesele hep göz ardı edilmiştir.

Kurulduğu günden bugüne, dünyada çok büyük değişiklikler meydana gelmesine rağmen, BM Teşkilatı'nın yapısında, tanımlanan hedeflerinde ve Güvenlik Konseyi daimi üyelerinde hiç bir değişiklik söz konusu olmamıştır.

BMGK daimi üyeleri, veto haklarını, sürekli olarak kendi çıkarları yönünde ve olumsuz amaçlarda kullanmakta ve bu durum dünyanın güvenliğini zedelemektedir. Bu ise ülkelerden birçoğunun ısrarla BM Güvenlik konseyi yapısının değişmesini istemesine neden olmaktadır (Fortune Turkey; <http://www.fortuneturkey.com/bmnin-yapisi-tartisiliyor-7393>).

Yapılan bu çalışma neticesinde;

Nüfus ve Doğurganlık Oranı, Yüz Ölçümü (Sayısal), Askeri Güç (Personel Sayısı) kriterleri çerçevesinde Dünya'nın beşten daha iyi durumda olduğu;

Öte yandan; Nüfus (Nitelikli), Yüzölçümü (Kıymetli ve Kullanılabilir Karasal ve Su Alanı), Ekonomi, Sanayi (Bor madeni birikimi hariç), Askeri Güç (Nükleer Silah ve Nitelikli Teknoloji), Eğitim ve Nitelikli Kurumlar, Hastaneler ve Sağlık Harcamaları ve Nobel Ödülü kriterleri çerçevesinde ise veto yetkisine sahip beşlinin dünyanın geri kalanından daha iyi durumda olduğu tespit edilmiştir.

BMGK'nin beş daimi üyesinin dünyadaki diğer devletlere oranla nüfus artışında kontrollü davrandığı ve artan nüfusa, kalitesi yüksek kurumlarda daha fazla nitelik kazandırmaya çalıştığı, özellikle eğitim faaliyetleri, sanayi üretimi ve teknolojik gelişmeler kapsamında giderek artan bir eğilimin içinde oldukları görülmektedir.

BMGK beşlisinin; altın ve çelik birikim ve üretimi ile ileri teknoloji ile işlenmesinde dünyadaki diğer ülkelere nazaran daha fazla söz sahibi olduğu, ancak Bor madeni konusunda birikiminin yeterli olmadığı, askeri personel sayısında yetersiz ancak nitelikli askeri personel sayısında diğer devletlere nazaran daha yetkin olduğu, askeri silah ve araç-gereç üretimi konusunda dünyada neredeyse tek söz sahibi olduğu, nükleer güç kapsamında da yine diğer devletlere nazaran çok daha üstün olduğu görülmektedir.

Yükselen ya da gelişen güç olan bazı devletlerin bazı kriterlerde öne çıktığı görülmektedir.

- a. Nüfusta, Hindistan'ın dünyada 2'nci sırayı, doğurganlıkta ise Umman, Bahreyn ve Nijer'in ilk üç sırayı aldığı,
- b. Yüzölçümünde Rusya'dan sonra 2'nci sırada Kanada'nın olduğu,
- c. Ekonomik Güç kriterinde, Japonya ve Almanya'nın GSMH'de ilk beşte yer aldığı ve çok kalabalık nüfusuna rağmen Hindistan'ın bu sıralamada yedinci olduğu, kişi başına düşen milli gelir sıralamasında ise Kanada, Almanya ve Japonya'nın ilk yirmi beş ülke içerisinde girdiği, silah ticareti konusunda Almanya'nın Dünya 3'üncüsü olduğu, BM'ye ödenen katkı payında Almanya, Japonya ve Kanada'nın ilk beş içerisinde bulunduğu,
- d. Sanayi Üretimine bağlı olarak Altın Birikiminde Almanya'nın, Altın üretiminde ise Avustralya'nın dünya ikincisi olduğu, Bor Birikiminde ise Türkiye'nin tartışmasız dünya lideri olduğu, çelik üretiminde Japonya ve Hindistan'ın, Çin'den sonra en iyi durumdaki iki ülke oldukları,
- e. Askeri Güç kriterinde, personel sayısı bakımından Hindistan'ın, yine Çin'den sonra ikinci sırada olduğu, Hindistan ve Pakistan'ın önemli ölçüde nükleer silah sahibi olduğu, yine askeri silah harcamalarında ise Suudi Arabistan'ın 4'üncü, Hindistan'ın ise dünya beşincisi olduğu,
- f. Eğitime en çok pay ayıran ilk üç ülkenin Yeni Zelanda, Meksika ve Brezilya olduğu, eğitim ve nitelikli kurumlarda Almanya'nın dünya üçüncüsü olduğu,
- g. Hastane ve Sağlık Harcamalarında Japonya, Almanya'nın, ABD'den sonra ilk üçte yer aldığı,
- h. Nobel ödülü kriterinde ise yine Almanya'nın %13,5 (98 Nobel ödülü) dünya üçüncüsü olduğu görülmektedir.

Tüm kriterlere genel olarak bakıldığında, BMGK'nin beş daimî üyesinden en az bir veya ikisinin genelde üst sıralarda olduğu görülmektedir. Dünyaya hüküm edebilme ve dünyanın savaş içinde değil, barış içinde yaşayabilmesini sağlayabilme gücüne sahip bu beşli, maalesef, kendi çıkarları söz konusu olduğunda, dünya coğrafyasında ölçsüz tutumlarda bulunabilmekte, gerek bireysel gerekse çoklu manada, BM'nin kuruluş felsefesine aykırı kararlar alabilmekte ve/veya alınması gereken kararları veto edebilmektedirler. İnsanlık dramlarının yaşandığı ve pek çok insanın soykırıma uğradığı, Kosova ve Myanmar gibi bölgelerde BM'nin etkin olamamasının, güvenilirliğini kaybetmesinin en önemli sebeplerinden birisi, bu veto yetkisinin kullanılmasıdır.

Bu kapsamda, BM'lerin dünya barışının sağlanmasında daha etkin rol alabilmesi için;

- a. BMGK karar alma sürecinde, daimi üyelere verilen "Veto yetkisi" hakkının ya tamamen ya da önceden tespit edilmiş, insan hayatının söz konusu olduğu acil durumlar için kaldırılmasının,
- b. BMGK yapısının yeniden ele alınması çerçevesinde, yukarıda incelenen kriterlerde, özellikle kıtasal coğrafi durumun dikkate alınması çerçevesinde, öne çıkan bazı ülkelerin beşliye ek olarak daimi üye olarak belirlenmesinin; beşli yapı yerine, yedili, dokuzlu veya on birli yapının oluşturulmasının ve kararların veto yetkisi olmaksızın oy birliği veya oy çokluğu ile alınabilmesinin,
- c. BMGK daimi üyesi olmayan ancak yukarıda incelenen kriterler baz alındığında, bazı kriterlerde üst sıralarda bulunan ve diğer ülkeler nezdinde etkinliği olan Almanya, Japonya, Hindistan, Kanada, Pakistan, Yeni Zelanda, Türkiye, Nijerya gibi ülkelerin, BMGK daimi üyeliği yapısının değiştirilmesi ile ilgili çaba ve politikalarını arttırmalarının,
- d. BMGK daimi üyesi olmayan, ancak ileride yapılacak düzenlemede daimi üye olma ihtimali olan bu ülkelerin, başta Türkiye olmak üzere, yukarıda incelenen kriterlerdeki eksikliklerini giderecek, en azından beşli ile aynı seviyelere gelecek politikalar üretmelerinin,
- e. BMGK'nin, kıta içi sorunların çözümünde görev alacak şekilde, alt Kıta Güvenlik Konseylerinin oluşturulmasının, sorunlara öncelikle bu alt konseyde çözümler bulunmasının, bulunmadığı takdirde BMGK'nin devreye girmesinin,
- f. BMGK daimi üyelerinin veto hakkından vazgeçmeme ve konseyin yapısında herhangi bir değişikliğe gitmemeleri durumunda, özellikle belli kriterlerde başat rol oynayan diğer ülkelerin, BM'den ayrılmak da dahil olmak üzere, alternatif politikalar geliştirmelerinin ve gerekirse daha insani, barışçıl, adil ve etkin yeni bir uluslararası örgüt kurulmasına ön ayak olmalarının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- ABD Jeolojik Araştırması. *Mineral Mal Özetleri* – 2017.
- ABD Merkezi İstihbarat Teşkilatı. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2034rank.html> (25.02.2018)
- BBC, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160421_vert_cap_londra_altin_deposu (25.02.2018)
- Birleşmiş Milletler Sistemi İcra Kurulu Üyeleri'nin Koordinasyon Kurulu. <http://www.unsystem.org> (29.12.2017)
- BM Ankara Enformasyon Merkezi. <http://www.unicankara.org.tr> (25.02.2018)
- BM Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi. <http://unstats.un.org/unsd/demographic/products/dyb/dyb2.htm> (27.12.2017)
- BM Nüfus Bölümü Ekonomik ve Sosyal İşler Müdürlüğü, World Population Prospects The 2016 Revision: Highlights and Advance Tables" (25.02.2018)
- Bozbıyık, Arif, Hamit Hancı, Çağlar Özdemir ve Özgür Demirkan (2001). "Nükleer Silahlar: Üretimi ve Etkileri" STED Cilt:10, Sayı:10 (386-387)
- Dışişleri Bakanlığı, <http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-teskilati-ve-turkiye.tr.mfa> (25.02.2018)
- Dünya Altın Konseyi, <https://www.gold.org/research/latest-world-official-gold-reserves>
- Dünya Bankası, <http://www.worldbank.org/> (24.12.2017)
- Dünya Bankası, <https://data.worldbank.org/indicator/SH.MED.PHYS.ZS> (25.02.2018)
- Dünya Çelik Birliği, 2016 Çelik İstatistik Yılı
- Dünya Sağlık Örgütü (WHO), <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs319/en/> (25.02.2018)
- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), <https://data.oecd.org> (25.02.2018)
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, <http://www.enerji.gov.tr/tr-TR/Sayfalar/Altin> (25.02.2018)
- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü, <http://www.etimaden.gov.tr/m/page/uretim-dunya-bor-rezervleri> (25.02.2018)
- FORBES, <https://www.forbes.com> (25.02.2018)
- Hans, M. Kristensen ve Shannon, N. Kile (2017). Trends In World Nuclear Forces. *SIRPI*, Haziran 2017
- Hans, M. Kristensen ve Norris, Robert S. (2011). US Tactical Nuclear Weapons in Europe. *Bulletin of The Atomic Scientists*, Sayı: 67:1 <http://hospitals.webometrics.info/en/World> (25.02.2018)
- <http://sendika62.org/2014/01/dunyada-doktor-basina-hasta-dagilimi> (25.02.2018)
- <http://tesam.org.tr/bor-raporu/> (25.02.2018)
- <http://www.worldometers.info/tr/> (25.02.2018)
- <https://www.adsoftheworld.com/media/print/perspective> (25.02.2018)
- <https://www.inploid.com/post/nobel-odulu-ve-tarihcesi/51310/> (25.02.2018)
- İstatistik Portalı. <https://www.statista.com/statistics/185860/number-of-all-hospital-beds-in-the-us-sinceinternational.commonwealthfund.org/countries/japan/> (25.02.2018)
- NTV, <https://www.ntv.com.tr/galeri/ekonomi/en-cok-altina-sahip-20-ulke> (25.02.2018)
- Nükleer Silahların Tamamen Ortadan Kaldırılması İçin Kampanya. <http://www.icanw.org/the-facts/nuclear-arsenals/> (25.02.2018)
- Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü. <http://armstrade.sipri.org/armstrade/page/toplist.php> (25.02.2018)
- Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü. Nisan 2017, *Trends in World Military Expenditure 2016*.
- Stratejik Ortak. <http://www.stratejikortak.com/2016/05/bm-guvenlik-konseyi.html> (25.02.2018)
- The Telegraph. <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/northamerica/usa/11926364/Nobel-Prize-winners-Which-country-has-the-most-Nobel-laureates.html> (25.02.2018)
- THE, <https://www.timeshighereducation.com/> (25.02.2018)
- THE, https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2017/reputation-ranking#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats/fsdfdes (25.02.2018)
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). <https://www.tuik.gov.tr> (25.02.2018)
- Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü. <http://www.boren.gov.tr/tr/bor/bor-elementi> (25.02.2018)
- Uluslararası Para Fonu. <http://www.imf.org/> (18.12.2017)
- Uluslararası Stratejik Araştırmalar Enstitüsü [IISS]. *The Military Balance 2017*. www.globalfirepower.com (26.11.2017)